

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.—, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 1.00
NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26. JESENICE. Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

MATUŠKA VSE PRIZNAL

Po celonočnem zališevanju je Matuška davi naposled priznal, da je sam izvršil železniške atentate pri Anzbachu, Jüterbogu in Bia-Torbagyju in da je nameraval še celo vrsto drugih atentatov

Dunaj, 17. oktobra. V preiskavi proti aretiranemu trgovcu Silvestru Matuschku je prišlo danes do senzacijalnega preekreta. Po prvem presenetljivem priznanju Matuschke so njegove nadaljnje izpovedi začele zbuhati dvom v resničnost njegovih izjav, zlasti, ker se je izkazalo, da si izmislila stvari, ki jih splošni bili. Tudi navedbe glede pomočnikov so se izkazale za neresnične. Tako je med drugim trdil, da je ravnal po nalogu nekega neznanca, ki ga je pozne označil za Bergmanna. Preiskava pa je dognala, da je ta oseba ugleden zdravnik, ki o vsem tem seveda nima niti pojma. Zato so policijske oblasti preiskovale zadevo na vse strani in so Matuschko skoro neprestano zasiševali. Zadnje dni so se zbrali na Dunaju kriminalisti iz Berlina in Madžarske, in v minuli noči so Matuschko skupno zasiševali vso noč.

Davi okrog 8., ko je bil Matuschka že skoro popolnoma izčrpan, se je naposled udal in podal novo obširno priznanje, da je sam brez vsakih drugih pomočnikov izvršil atentate pri Anzbachu, Jüterbogu in Bia-Torbagyju. Vse svoje prejšnje izpovedi, da je imel pomočnike in da je ravnal po nalogu drugih, je preklical. Izpovedal je tudi, da je že letos meseca aprila pripravil atentat pri Jüterbogu, da ga pa zaradi raznih okoliščin takrat ni izvršil.

Po Bia-Torbagyju je nameraval izvršiti še celo vrsto drugih atentatov na železnicu, predvsem na progi Amster-

dam - Pariz - Marseilles, kakor tudi pri Ventimigliji v Italiji in še nekatere atentate v raznih drugih državah. Tudi za te atentate je že vse podrobno pravil in jih je nameraval izvršiti v kratkom presledku takoj po atentatu v Bia-Torbagyju. Če bi ga ne bili aretilari, bi že naslednjega dne odpotoval v Amsterdam.

Nadaljnje podrobnosti njegovih izpovedi čuvajo oblasti v interesu nadaljnje preiskave za enkrat še v tajnosti. Matuschko priznanje, da je sam izvršil vse atentate, se popolnoma krije z sedanjimi ugotovitvami policijskih oblasti, ker je že dosedanja preiskava pokazala, da so netočne vse druge izpovedi Matuschke, po katerih je imel več pomočnikov.

O vzrokih svojega zločinskega delovanja je podal Matuschka naravnost fantastične izjave, ki kažejo, da gre za duševno bolnega človeka. Tako pravi, da je hotel dati cerkvi v svojem rojstnem kraju večje darilo, ker pa je zasel v finančno težkoč, je hotel z atentati opozoriti nase ves svet, da bi tako prišel na kakršenkoli način do denarja.

Matuschko najnovejše priznanje je sedaj predmet mrzlčnega proučevanja mednarodnih policijskih oblasti, ki si prizadevajo, da ugotovite, v koliko so njegove najnovejše izpovedi resnične.

Dunajska »Die Stunde« priobčuje obširno poročilo o tem, kako si je Matuschka preskrbel razstrelivo, s kate-

rim je pognal v zrak železniški viadukt pri Bia-Torbagy. Matuschka je vstopil letos spomladni v službo kamoloma v Tradigistu na Nižje Avstrijskem, da bi dobil večjo možnost razstreliva. Lastnica kamoloma Anneliese Fergo-Jung je imela moža takoj na sumu, ko je zvezda strahovito železniško nesrečo na Madžarskem. Tako je obvestila o tem dunajsko policijo, ki pa zdaj tajti, da bi bila o tem kaj vedela. Matuschka je bil torej razkrinkan že pred dobrimi tremi tedni in krivod zadene samo dunajsko policijo, da ga niso takoj aretilari.

Vsa lastnik kamoloma ali rudnika ima žurnal za razstrelivo, ki mu omogoča nakup razstreliva. In tak žurnal si je preškrbel tudi Matuschka, ker sicer bi ne bil mogel dobiti toliko monzine razstreliva. Franz Pfeifer, ki je bil zaposlen v kamolomu, ko je vstopil v službo Matuschka, je zdaj brezposlen. Matuschka si ga je bil izbral za strelnega mojstra. Nekoč ga je vprašal, če bi znal zgraditi po predpisih skladšče razstreliva. Ko mu je Pfeifer nekoč na vprašanje, kakšna razstreliva se dobe v trgovini, odgovoril, da samo dinamit in dinamon, je Matuschka dejal, da bi rad imel ekrazit. Dejal je, da bosta kupila po 5 kg dinamona, dinamita in ekrazita. Pozneje mu je brzjavil, naj pride takoj v Tattendorf in ko je prišel tja, mu je dejal, da naj mu pomaga napolnit nekaj nabrojev. Pfeiferju se je zelo dolgo početje sumljivo, ni pa niti sluštil, kaj mož snuje.

Kompleksno vprašanje, ki ga je poskrbel razstrelivo, s kate-

števa še polagoma priboriti. O reparacijah je dr. Brüning dejal, da je bila njegova vlada prva, ki jih je plačevala iz lastnih sredstev in ne s posojili. Pri tem se je izkazalo, da ta pot ne bo dobra. Treba bo posoditi Nemčiji denar, da ga vrne v obliki reparacij, ali pa naj se Nemčiji dovoli, da plača reparacije s svojimi ogromnimi izvoznim presežkom. Tega drugi narodi ne morejo prenesti. Če bo treba plačevati reparacije brez izjemskih posojil, se bo kmalu izkazalo, da reparacije v dosedanjih višini ne bodo mogoče.

Po glasovanju o nezaupnici vladi so vsi narodnosocijalistični poslanci zapustili zbornico. Njihov vodja Frick je dejal, da se narodnosocialistična stranka ne zanima več za debato in da bo izven parlamenta nadaljevala borbo proti sedanjemu režimu.

Berlin, 17. oktobra. AA. Debata v nemškem parlamentu o vladni izjavi se je končala z uspehom novega Brüningovega kabinka. Parlament je odbil nezaupnico, ki so jo predlagali nacionalni socialisti, nemški nacionalci in komunisti, z 295 glasovi proti 270. Trije poslanci so se vzdržali glasovanja.

Predlog o ukinitvi zasilih odredb je bil odklonjen s 336 glasovi proti 233. Podejno usodo je imel predlog o nezaupnici ministrom Groenerju. Schielu in Stegerwald.

Zbornica je bila izvrstno zasedena. Od 577 poslancev je manjkalo samo 6. Debata je bila razmeroma kratka. Tik pred glasovanjem je vodja gospodarske stranke Molath izjavil, da odklanja razne vladne ukrepe, nato pa je iznenada končal s tem, da bo njegova stranka vendar glasovala za Brüningovo vlado in da jo bo toleriral.

To pa zato, ker izgleda za sestavo nove vlade sedaj niso nič boljši kakor pred tem dnom. Nato je državni kancelar dr. Brüning še enkrat posegel v razpravo in posvaril zbornico, naj premisli, kako bo glasovala. Vlada je pripravljena izpremeniti to in oto zasilno odredbo, toda v celoti gre za odredbe, ki naj rešijo nemško gospodarsko in finančno poslopje. Tudi bi izpremenba vlade v sedanjem času zapustila v inozemstvu slab dojem. Sam je doživel, da se mora vsaka nova vlada boriti v inozemstvu z raznimi predsedniki in z nezaupanjem in da si mora zaupanje inozemstva.

Berlin, 17. oktobra. Pred zaključkom seje so komunisti predlagali, naj se ukineta nadaljnja grejanje vojnih križark in pristavljeni denar uporabi za prehrano siromašnih otrok. Ta predlog je bil sprejet z 211 glasovi socialnih demokratov in komunistov, ki so imeli zaradi odsotnosti številnih deželnih poslavcev večino. Socialni demokrati so tudi predlagali, naj se izdajo strogi ukrepi proti povisevanju cen po kartelih. Tudi ta predlog je bil z veliko večino sprejet. Na predlog centra je bila nato zbornica odgovadena do 23. februarja, nakar je predsednik sejo ob pol 11. zvečer zaključil.

Državni zbor ododen

Nemški državni zbor je s pičlo večino izglasoval zaupnico Brüningovi vladi in je bil nato ododen do dne 23. februarja

Berlin, 17. oktobra. AA. Debata v nemškem parlamentu o vladni izjavi se je končala z uspehom novega Brüningovega kabinka. Parlament je odbil nezaupnico, ki so jo predlagali nacionalni socialisti, nemški nacionalci in komunisti, z 295 glasovi proti 270. Trije poslanci so se vzdržali glasovanja.

Predlog o ukinitvi zasilih odredb je bil odklonjen s 336 glasovi proti 233. Podejno usodo je imel predlog o nezaupnici ministrom Groenerju. Schielu in Stegerwald.

Zbornica je bila izvrstno zasedena. Od 577 poslancev je manjkalo samo 6. Debata je bila razmeroma kratka. Tik pred glasovanjem je vodja gospodarske stranke Molath izjavil, da odklanja razne vladne ukrepe, nato pa je iznenada končal s tem, da bo njegova stranka vendar glasovala za Brüningovo vlado in da jo bo toleriral.

To pa zato, ker izgleda za sestavo nove vlade sedaj niso nič boljši kakor pred tem dnom. Nato je državni kancelar dr. Brüning še enkrat posegel v razpravo in posvaril zbornico, naj premisli, kako bo glasovala. Vlada je pripravljena izpremeniti to in oto zasilno odredbo, toda v celoti gre za odredbe, ki naj rešijo nemško gospodarsko in finančno poslopje. Tudi bi izpremenba vlade v sedanjem času zapustila v inozemstvu slab dojem. Sam je doživel, da se mora vsaka nova vlada boriti v inozemstvu z raznimi predsedniki in z nezaupanjem in da si mora zaupanje inozemstva.

Berlin, 17. oktobra. Pred zaključkom seje so komunisti predlagali, naj se ukineta nadaljnja grejanje vojnih križark in pristavljeni denar uporabi za prehrano siromašnih otrok. Ta predlog je bil sprejet z 211 glasovi socialnih demokratov in komunistov, ki so imeli zaradi odsotnosti številnih deželnih poslavcev večino. Socialni demokrati so tudi predlagali, naj se izdajo strogi ukrepi proti povisevanju cen po kartelih. Tudi ta predlog je bil z veliko večino sprejet. Na predlog centra je bila nato zbornica odgovadena do 23. februarja, nakar je predsednik sejo ob pol 11. zvečer zaključil.

Stoletnica našega muzeja

Ob stoletnici je Narodni muzej priredil lepo razstavo novoprideljenih umetnostnih, obrtnih in drugih predmetov

Ljubljana, 17. oktobra.

K otvoritvi razstave so se dali o 10. zbrali v muzejski galeriji v pritličju zastopnik bana prosvetni načelnik g. dr. Mazzi, divizijski komandant g. general Ilić, direktor zagrebškega muzeja prof. Jirošek, dvorni svetnik dr. Rudolf Marn, predsednik Muzejskega društva dr. Andrejka, višji ravnatelj v p. g. Zamida, zastopnik mestne občine ing. Miklš, predsednik Narodne galerije g. dr. Fran Windischer z odbornik, zastopniki Društva za umetnostno zgodovino gg. univ. prof. dr. Izidor Cankar in konzervator dr. Fran Stele, vožniliški profesor dr. Milko Kos, dr. Pole, dr. Šteria in dr. Radotić, naši znani zbiralci starin g. višji vetr inzpector Šmidkar s soprogo, ga dr. Majorona in g. Pavle Winter, zastopniki naših umetnikov g. Fran Tratinik, Maksim Gaspari in Miha Maleš, nadalje strokovni pisatelji gg. dr. Dobida, ga dr. Pivčeva in mnogo druge odlične gospode.

Goste je pozdravil muzejski direktor g. dr. Mal z izčrpnim govorom, iz katerega posnamo naslednje:

Muzejsko vodstvo vas je povabilo, da vam predloži majhno revijo predmetov, ki so se z njimi zadnja leta obogatile muzejske zbirke. Vaš častečni poset dokazuje veliko zanimanje za naš domoznanski muzej, ki tudi v bodočnosti ne bo popustilo. Ob pregledu razstavljenih predmetov in listajoč po novem muzejskem »Vodniku« boste mogli ugotoviti, da je vodstvo skušalo biti na straži in je rešilo za muzej mnogošč vilne kulturne spomenike ter jih s tem često splošno propada. Da pa je bilo to mogoče, gre zahvala državni upravi, ministru prosrete in najrazličnejšim našim uradom in korporacijam, posebno se pa zahvaljujem banoma ing. Serencu in dr. Marušiču, kakor tudi njunemu pomočniku dr. Pirkmajerju.

Cele panoge obrtnega oddelka so se mogle v zadnjih par letih docela nanovo osnovati z velikodušno podporo banske uprave, kakor tudi bivšega oblastnega odpora, ki je bil izredno naklonjen stremljenju našega muzeja, prav tako pa tudi Zbornica za TOI, ki je z gmotno pomočjo pripravil, da so se zbirke pomnožile z več lepimi obrtnimi izdelki, ki naj bodo jedro bodočega samostojnega Obrtnega muzeja, za kar gre zahvala predsedniku Jezlicu in gen. tajniku dr. Windischerju. Naše umetnostne in obrtne zbirke razveselijo izpopolnjujojo tudi škofijski ordinarijat, ki izroča slej koj pre vse predmete škofijškega muzeja Narodnemu muzeju v shrambo in razstavo. Ob tej priliki naj se zahvalim tudi vsem prijateljem muzeja, tako plemenitim darovalcem predmetov, kakor tudi vsem tistim, ki so smatrali za svojo kulturno in rodoljubno dolžnost, da

Vsi navzoči so gotovo razumeli tožbo govornika, kako nujno potrebno je razširjenje muzejskega prostora. O tem so se pa prepričali, ko so si pod vodstvom direktorja g. dr. Mala in konzervatorja g. dr. Steleta ogledali v silo po najrazličnejših prostorih razne razširjeni razstavo, ki se na njih seveda še povrnemo, že danes pa priporočamo, naj si jo ogleda vse naše občinstvo, ker je v njej toliko zanimivega, da bo spreهد po njej koristil vsakomur.

Glavni dobitek Državne razredne loterije je zadeba srečka štev. 38.023. (V danšnjem »Jutru« je zaradi telefonske transmisije nastala pogreška)

Požar v Slapah pri D. M. v Polju

Ljubljana, 17. oktobra.

Davi nekoliko pred 8. je začelo goreti pri posestniku Ivanu Dovču p. d. pri Zajetu v Slapah št. 19, občina Dev. Marija v Polju. Na kraj požara so kmalu prispele domači gasilci, iz Vevč, Sostrega in Kaslja, pozneje tudi ljubljanski gasilci, ki pa niso več stopili v akcijo. Gasilci so ogenj po eni uri pogasili in preprečili, da se ni razšril na sosednja poslopja. Nevarnost je bila velika, ker je pihal bud veter. Ob 1/10. so se gasilci že vrnili domov. Koliko je škoda, še ni znano. Ogenj je bil baje podatkovni in so orozniki aretilari nekoč osvojili, osumljeno požiga.

Med tem bo vodil privatna pogajanja za rešitev mandžurskega sporja odbor petih držav. Dan nove javne seje niso še določili, svet se pusti, čim bo potrebljeno in čim bo kaj upanja za bližnjo rešitev tega vprašanja, ki ga pa za enkrat še.

Tokio, 17. oktobra. V poučnih političnih krogih zatrjujejo, da namerava Japonska glede na stališče, ki ga je zavzela Amerika v vprašanju sodelovanja pri pogajanjih sveta Društva narodov v mandžurskem sporu, izstopiti iz Društva narodov.

V Angliji 1286 kandidatov

London, 17. oktobra. Včeraj je potekel rok za prijava kandidatur. V vsej Angliji je bilo prijavljenih 1286 kandidatov. Med kandidati je 61 žensk.

Katastrofa japonskega parnika

San Francisco, 17. oktobra. Včeraj se je najbrže odigrala na Tihem oceanu velika parniška katastrofa. Ameriški parnik »President Jeftersohn« je vzel klice SOS japonskega potniškega parnika »Jonat Maruk«, ki je začel v vihar in dobil močno poškodbo. Parnik je prosil za nujno pomol z dostavkom, da se že potaplja. »Jeftersohn« je s polno paro odplovil na označeno mesto, vendar pa tam ni našel več nobenih sledov. Bržkone se je parnik »Jonat Maruk« med tem že potopil s posadko in potniki vred. Po dosedanjih vesteh je imel na krovu 40 mož posadke in okrog 100 potnikov.

Inozemske borze

Curij, 17. oktobra. Beograd 9.05

Potne povprečnine banovinskih zdravnikov

Važna odredba kraljevske banske uprave

Ljubljana, 17. oktobra.
Na podlagi § 15. zakona o zdravstvenih občinah in po izslisjanju banskega sanitetnega sveta je odredila banska uprava glede potnih povprečnih banovinskih zdravnikov in sreskih pomočnic v področju zdravstvene banovine sledete:

Clen 1.

Združene zdravstvene občine se razvajajo po višini potne povprečnine v štirih skupinah.

Clen 2.

Potna povprečina znaša:
v 1. skupini za banovinske zdravnike Din 4200.— letno, za sestre pomočnice Din 3000.— letno;
v 2. skupini za banovinske zdravnike Din 5400.— letno, za sestre pomočnice Din 4200.— letno;
v 3. skupini za banovinske zdravnike Din 6600.— letno, za sestre pomočnice Din 5400.— letno;
v 4. skupini za banovinske zdravnike Din 7800.— letno, za sestre pomočnice Din 6000.— letno.

Clen 3.

V 1. skupino spadajo združene zdravstvene občine:

Breg pri Ptiju, Cerknica, Domžale, Dobrunje, Kamnik, Kočejevje, Kranj, Krško, Litija, Metlika, Novo mesto-okolina, Ormož-zahodni del, Radče, Radovljica, Ribnica, Rogaška Slatina, Slovenska Bistrica, Škofja Loka, Šoštanj, Št. Jurij ob južni železnični, St. Vid nad Ljubljano, Teharje, Toplice pri Novem mestu, Trebnje, Tržič, Višnja gora, Vojnik, Vrhnik, Zagorje ob Savi, Žalec. (30)

V 2. skupino spadajo združene zdravstvene občine:

Apače, Blejska Bistrica, Brežice, Cerknica, Doljna Lendava, Dravograd, Konjice, Kostanjevica, Ljutomer, Logatec, Lož, Maribor-okolica desni breg, Maribor-okolica levi breg, Marenberg, Mokronog, Murska Sobota, Ormož-vzhodni del, Poljčane, Polzela, Pragersko, Ptuj-okolica, Sevnica, Slovenjgrat, Središče, Sv. Pavel pri Preboldu, Šmarje pri Jelšah, Velenje, Vrancska, Združene barjanske občine, Železnični. (31)

V 3. skupino spadajo združene zdravstvene občine:

Beltinci, Brdo, Črna, Dobrova pri Ljubljani, Dobrovnik, Fram, Gornji grad, Gornja Lendava, Grosuplje, Guštanj, Kožje, Kranjska gora, Laško, Loče, Mozirje, Mušenice, Podčetrtek, Radenci, Rajhenburg, Ribnica na Pohorju, Ruše, Sv. Lovrenc na Pohorju, Sv. Peter pod sv. Gorami, Sv. Trojica v Slovenskih goricah, Sv. Lenart Slovenskih goricah, Št. Ilj v Slovenskih goricah, Št. Jurij ob Ščavnici, Trata nad Škofijo Loko, Velike Lašče, Vuzenica, Žumberk. (31)

V 4. skupino spadajo združene zdravstvene občine:

Bizeljsko, Cankova, Fara pri Kostelu, Križevci (srez Ljutomer), Križevci (srez Murska Sobota), Ljubno, Mislinje, Oplotnica, Planina pri Sevnici, Ptujška gora, Preddvor, Raka, Rogatec, Sodražica, Sv. Jurij ob Pesnici, Sv. Urban pri Ptiju, Stari trg pri Črnomlju, Velike Vitanje. (19)

Clen 4.

Potna povprečina pripada banovinskim zdravnikom in sestram pomočnicam od dne nastopa službe in se nakazujejo v mesečnih vnaprejnjih obrokih.

Varstvo prirode in narodni parki

Zanimivo predavanje univ. profesorja dr. F. Jesenka pod okriljem naravoslovnega odseka muzejskega društva

Ljubljana, 17. oktobra.

Pokrajina je obličje matere — domovine. Vsak dober sin gotovo želi, da bi ostalo ljubljeno obličje matere lepo. Lepota matere — domovine pa ni samo v modernih napravah in v narejenem okrasu — drevesa ljubimo in kamenje in zanje skrbimo.

John Ruskin.

S temi besedami velikega angleškega esteta in filozofa je senci pričel univ. prof. dr. Fran Jesenku svoje predavanje, ki ga je priredil naravoslovni odsek muzejskega društva in so se ga udeležili vsi voditelji gibanja za zaščito priroda, obenem zaslužni može, da smo končno tudi mi dobili svoj narodni park ob Sedmerih jezerih na Triglavu. Razen prvoribitev za zaščito prirode dvornega svetnika Rustije, notarja Matevza Hafnerja, nadzornika Westra, zastopnika SPD g. Hrovatinha, alpinističnega pisatelja dr. I. C. Oblaka, zdravnika botanika dr. Staudacherja, univ. profesorjev dr. Polca, dr. Sirka, ravnatelja mestnih nadšadov g. Lapa in drugih ter večine srednješolskih profesorjev prirodnoslovja, je bilo pri predavanju tudi izredno mnogo dam in drugih odišnjega občinstva.

Vsa priroda milo prosi, naj jo pustimo, kakor je bila ustvarjena, a prav človek je najkrivonejši morilec in uničevalc prirodnih lepot. Nato je pa predavatelj pokazal celo vrsto pretresljivih slik gazel, antilop, nosorogov, žiraf in drugih redkih živali, ki jih je človek že popolnoma iztrebil samo zaradi strasti po ubijanju. Izginjal je ameriški bizon, ki se je v milijonskih čredah pasel po severnoameriških prerijah. Človek ga ni pobijal zaradi svoje hrane, saj je meso pustil, da zgnije, kožo pa je prodal v Evropo. Tako je tudi z evropskim bizonom in sport ubijanja zahteva vedno nove žrtve.

Da se ohrani živilstvo in prav tako tudi redko rastlinstvo, so se ustavnila društva za zaščito prirode. Kako uničujemo rastlinstvo, nam dokazuje najlepše naš go.li Kras, ki ga je izsekal človek.

Največje grehe zaradi moritve v masah imajo Američani, saj so razen bizonu n. pr. iztrevili tudi zadnjega goloba selca, in prav velikanski ameriški organizaciji, ki se ji je pridružila vsa inteligencija, se je posrečilo zavarovati 9000 kvadratnih kilometrov velik areal — Yellowstone National park. Nikdo v tej pokrajini, ki je prav paradiž, ne utrga cvetlice, nikdar ne zapoje sekira in nikdar ne poči puška. In kakor v paradižu je krotka nepreganjena zver, da prihaja, ko zadoni gong k obe-du, medvedje pred hotel in prosijo hrane.

Tudi v Evropi so se v vseh državah organizirali ljubitelji prirode in zavarovali cele teritorije, kjer žive živali neognorenio in nikdo ne ruje rastlin. Na Angleškem imajo že 80 rezervatov, nemški Natur-schutzbund ima v Turah zavarovanih 150 kvadratnih km, na Lüneburger Heide 220 kvadratnih km, pri Berchtesgadnu pa 95 kvadratnih km velik alpinski vrt.

Vzdrževanje in varstvo takih ogromnih parcel zahteva seveda velikih materialnih podpor. Nemci so skoraj vsi člani takih organizacij in imajo na 93 mestih ohranjeni rastlinstvo in živalstvo. Anglija ima velikanske narodne parke tudi v svojih kolonijah po vsem svetu. Vzorno skrbi-

je botanični institut pričel urejati velik botanični vrt z imeni rastlin, organizacija naj pa poskrbi, da se bodo dela za narodni park lahko nadaljevala, saj je dolžnost vsega naroda, da si obranimo vsaj košček svoje domovine, kjer bo rastlinstvo in živilstvo popolnoma na varnem.

Z burnim aplavzom so postušalci nagrađili predavatelja, še posebno se mu je za zahvali predsednik prirodnoslovne sekcije, univ. prof. dr. Hadži, ki je zlasti poduarjal pozitivno predavatelja, ki je govoril s težko angino v vratu.

Okusna in zdrava je Kolinska čava!

Simfonični koncert kraljeve garde

Včeraj zvečer je v unionski dvorani — od prevrata sem že tretji — priredil simfonični koncert orkester kraljeve garde pod vodstvom svojega dirigenta polkovnika Pokornija. Odlični orkester je zaslужil, da je naše občinstvo, četudi pod pritiskom gospodarske krize, posetilo koncert v častnem številu. Nadaljni vzrok lepo obiskava koncerta pa je morda iškusič tudi v poljudnem, najširšemu poslušalstvu razumljiv program; koncertne točke, ki smo jih slišali, so več ali manj publiku bile že poznane, a so take, da jih je vsakdo vedno rad iznova slišal. Bil je to res v pravem pomenu besede popularni koncert, kakršnih bi si za široko, glasbeno mimo zelo zlasti v Ljubljani redno vsaj vsaki mesec enkrat. Priprav, soliden, lahko razumljiv program internacionalne barve bi k temeljitejši glasbeni vzgoji naše publike mnogo pripomogel. Morda bi v teatru parkrat na mesec n. pr. opereta izostala, mestno te pa bi svobodni orkester priredil redne poljudne koncerne s poljudnimi programi in kolikor mogoče nizkimi vstopninami.

Orkester kraljeve garde šteje okoli 80 članov, lahko recemo, da si jih je njegov dolgoletni dirigent izbral izmed najboljših, kar jih premreje naše vojne muzike. Zlasti dobra so trobila, godala pa se ponašajo kar s šestimi kontrabasi in izvrstnimi prvimi pulti.

Program je obsegal predigro k Wagnerjevi operi »Mojstri pevci norimberški«, nekoliko dolgovezno, dovolj nezanimivo — ako izvzamemo živahn III. stavek — Svedenovo d-dur simfonijo, dolje najzanimivejšo točko sporeda, Gotovčeve suite »Dubravka«, žal, da le tri njene dele (celotno poznamo iz koncerta Gl. M.), občenega »Danse macabre« Saint-Sensa, ljubljansko »Ščeljkunček« sulto Čajkovskega (Caesse-Noisette), ki je bila, žal, tudi nepopolna, ter k sklepku Biničkega jasno, neproblematično predigro »Evinocetij«. Program, ki je bil morda ravno za Svedenovo simfonijo predlog, je publiko zelo zanimal in je ista zlasti z velikim odobravljajem sprejela Gotovčeve suite »Dubravka« ter priredila dirigentu in orkestru sumne ovacije. Orkester priredil koncerte tudi v Celju in Mariboru in prepravljal se, da bo do njegovi uspehi tam istotako močni in zasluženi kot pri nas.

Današnji živilski trg

Ljubljana, 17. oktobra.

Živilski trg je v znatenju poznojesenske konjunkture. Vsega je na trgu dovolj, sadja, zelenjave, perutnine in mesa itd. Kakor običajno ob sobotah, je bilo tudi datori na trgu mnogo blaga, zlasti jabolk, rodajali so jih po običajnih, že ustaljenih cenah po 3—6 Din kg, istotako tudi hruške. Neki posestnik iz ljubljanske okolice je prodajal krasne hruške maslenke po 5 Din kg. Kupci so se kar pulili za nje. Češčaj je že konec, samo par zavorjev jih je bilo, prodajali so jih pa po 4—6 Din kg. Grozdje je še vedno dovolj, prodajali so črno belokranjsko po 4 do 5 Din kg in 5—7 Din belo. Mnogo je tudi kostanja, ki ga prodajajo po 1.50 do 2 Din liter, bogato je letos tudi obrodil oreh. Prodajali so liter orehov po 2 do 3 Din, kg po 7 in kg olubenčin po 26 Din. Tudi nekaj gob je bilo datori, jurčkov in sivk.

Zelenjave je bilo v izobilju, cene so občajne. Na trg so pripeljali izredno mnogo lepih karfjol, prodajali so jih po 4 do 10 Din komad po kakovosti. Kislega zelja in repe je vedno dovolj, prodajali so zelje po 4, repo po 3 Din kg, kmetje iz okolice pa prodajajo zelje po 2.50 Din kg. Perutnine je ob sobotah na trgu vedno zadostni, pokupili so je mnogo. Cene so že nekako stabilizirane, a jajca so prodajali od 0.75 do 1.50 Din komad. Tudi trg z mlečnimi izdelki je bil dobro založen, na ribjem trgu je pa od včeraj ostalo nekaj morskih rib, zlasti tuna. Na Sv. Petra nabrežje so pripeljali kmetje iz okolice mnogo zelja v glavah in cele vreče krompirja. Zelje so prodajali od 1 do 2 Din glavo, krompir od 1.05—1.20 Din kg na debelo.

Velemestne ceste dobivamo

Zanemarjeni del mesta onkraj glavnega koledvora dobiva velemestno lice

Ljubljana, 17. oktobra.

Tisoč takoreč za hrbotom Ljubljane, si je mesto letos začrtao smernice svojega razvoja. Železnična s kolodvorom, kurilico in drugimi poslopji je doslej tvorila barijer, preko katere se mesto ni moglo sprostiti razmehni. Na notranji strani, ki ima zvezo z mestom, leži ob kolodvoru lepa, velemestna Masarykova cesta, ob kateri so zadnje čase začele rasti impozantne palade — dobrih sto metrov onkraj kolodvora, ob Vilharjevi cesti, pa ni bilo doslej več nobenega sledu o mestu. Kot neozdravljiva rana se je zagrizel ta kraj daleč proti sredini mesta. Gotovo je tudi vplivalo pokoplje, da se mesto ni razvijalo v tej smerni ter smo idealen, sub teren za gradnje razkopal, zmrvareli z gramoznimi jama. Odvajali smo granoz, jame pa zasipavali v odpadki in smetni. Sredi te puščave pa so zakraljevale barake. Gramozne jame so se še vedno širile, kraj je bil vedno bolj zanemarjen in so se ga ljudje izogibali, kot da je še vedno v tistem poslopu bolnica za nalezljive bolezni.

Letos smo pa tu položili temelje za novo carinarnico in novo Vilharjevo cesto — smernice za razvoj tega mestnega dela. Spomladti so začeli graditi carinarniška poslopja, cesta pa julija. Danes bodo cesta dela v glavnem končana.

Nova Vilharjeva cesta leži okrog 20 m nižje od stare ter se bo odcepila od Dunajske ceste.

Z Dunajske ceste je še zdaj ne opazimo. Med staro cesto in omenjeno tovarno leži ob Dunajski cesti zemljivočna družba Ilirija, s katero še ni bil dosežen sporazum glede razlastitve zemljivoča za cesto, zato še tod niso začeli z gradnjo. Od tega naprej pa drži proti podvozu na Šmartinski cesti krasna ravna in tlakovana cesta. Dela so končana. Cestišče je široko 9 m, hodnika pa po 5.50 m. Poseben vtis napravi ta velemestna cesta sred mrtvega sveta. Sredi med ruševinami, barakami, jammami in smetnimi leži kot perspektiva v mnogo občajajoča prihodnost. Ker drži naravnost in je zgrajena tako rekoč že drz in strn ter niso mogli prizaneti niti barakam, se zdi še bolj, da so cesto zgradili na terenu, ki ga je razvalila vojna. Polovico barake je izginilo kot bi jo odnesla granata, ostanki pa cepli žalostno, kot da se bo zdaj zdaj sedel. Toda prvi korak je storjen, bodočnost tega mestnega dela je z novo cesto zjamčena. Četudi je teren večinoma nasut s premogovnimi ogorki, vendar se je nasip že tako sesedel ter utrdil, da ne bo del zaprle gradbenemu razvoju.

Po sredini širokih hodnikov, ki sta namejena za pešce in kolezarje, bodo tvorila drevesa lepa drevoreda; zasadili jih bodo v medsebojni razdalji po 10 m. V to svrhu zdaj kopljajo nad 2 m globoke jame, ki jih zasipavajo s primerno zemljo. V premogovnem ogorku (lešu) bi drevesa seveda ne mogla rasti in zlasti ne zato, ker je ogorek globoko v zemlji še vedno vroč, čeprav so ga odložili že pred včerj.

Do carinarnice cesta rahlo pada, vendar se pade nič ne opazi. Carinarniška poslopja so vsa pod streho, razen upravnega poslopja in skladischa. Upravno poslopje je sezidano do II. nadstropja, pri skladislu pa še betonirajo streho. Zdaj betonirajo samo polovico strehe, druga polovica še ni opažena. Skladislu je ogromno poslopje, 120 m dolgo in 16 m široko. Ima pa še pristrešek, ki pokriva 320 m². Ob carinskem dvorišču zdaj tudi betonirajo oporni zid za rampo.

Tlakovanje carinskega dvorišča se je zavleklo, ker so bili baje naknadno izpremenjeni načrti. Zdaj planirajo za to dvorišče med skladislu in upravnim poslopjem (ki stojita tik ob železnični) in novo cesto 225 m dolg in 16 m širok prostor. Dvodnevno bo tlakovano najbrž šele prihodnjem mesecu.

Predno se nova cesta spoji s Šmartinsko pred Železniškim podvozem, zavije pravokotno od prejšnje smeri na desno, sicer bi trčila že v klanec Šmartinske nad podvozem in bi moral tudi prekopati cel hrbitek. Ker je pa pred podvozem že izkopana globoka gramozna jama z izhodom na desnini, je treba samo nekaj obrezati levu breg. Tu bo v doglednem času prostoren trg, zdaj bodo pa samo na desni strani ceste splošnili razsežen prostor. Največja težava z gradnjo ceste je bila samo zaradi višinske razlike Dunajske ceste in železniškega podvoza, ki ju spaša Vilharjeva cesta. Najhujši klanec je navzdol od carinarniških poslopov (22 pro mil) proti podvozu, dolg je pa 205 m. Vozniki ga bodo torej lahko zmagovali. Nekoliko bolj strm kot je bil doslej bo pa klanec Šmartinske ceste nad podvozem. Podvoz so namreč znižali približno za 60 cm zaradi tramvaja, ki ga nameravajo izpel

Slabo zgrajeni ameriški nebottičniki

V New Yorku bodo morali do tal ali vsaj do polovice podreti 17 novih nebottičnikov

V Ameriki so se začeli oglašati zadnje čase pomisliki in ugovori proti nebottičnikom, proti temu simbolu ameriške gospodarske organizacije in ameriškega blagostanja. Ugovori se niso omejili samo na poedinosti, temveč so proglašali za dvomljiv in

zgreden ves sistem izdanja nebottičnikov.

Ostra kritika, ki jo izrekajo večinoma evropski strokovnjaki, se obrača zlasti proti naglici in nezanesljivosti stavb. Ameriški arhitekti pa še vedno verujejo v solidnost, zanesljivost in tudi v bočnost svojih nebottičnikov.

Eden najboljših evropskih arhitektov, ki se je nedavno mudil v Ameriki, je izjavil, da moderni nebottičnik ne bo dočakal visoke starosti. Star bo po njegovem mnenju največ 40 let. Ameriški kolegi so mu pa odgovorili, da prorokujejo sami novim nebottičnikom še kraje življenje, ker začno v doglednem času graditi še mnogo lepša, modernjša in mogočnejša poslopja. Neki ameriški arhitekt, ki ima baš v tej stroki bogate izkušnje, je svojemu evropskemu kolegi izjavil, da je zdaj na razpolago že tako dober jeklen stavni material, da lahko zgradimo popolnoma varno in solidno.

2200 m visoko stavbo, ki je seveda zaenkrat samo še teoretična in bi bila šestkrat tako visoka, kakor je najvišji nebottičnik Empire State Building, ki ga vidimo tu na sliki.

Posebno važno vlogo bodo igrali nebottičniki v novem okraju New Yorka, v Radio City. Ameriška radioindustrija pripisuje nebottičnikom edinstveni pomen za razvoj brezžičnega brzojava. Avtor projekta Radio City, ki ga podpira sin Johna Rockefelera, nastopa v svojem načrtu prvič proti dosedjanju naziranju graditeljev nebottičnikov s tem, da izjavlja, da lahko zgradimo s sedanjim materialom nebottičnik na polovico manjši ploskvi, zato je pa lahko dvakrat tako visok. Radio City bo zgrajen na tem principu, toda poslopja novega mesta ne bodo tako visoka, kakor bi mogla biti po računih arhitektov brez vsake nevarnosti. Pri gradnji tege velikega mesta za radioindustrijo bodo gledali v prvi vrsti na potrebe proizvodnje in prenosa. Tudi po trgovski in industrijski strani bo Radio City zanimivo mesto s tem, da bo prvi poskus odgovoriti na vprašanje, je li smorenje in koristno.

osredotočiti eno industrijo na enem kraju.

Sto uradnikov newyorškega gradbenega urada je bilo te dni zaposlenih s komplikiranimi merjenji v vseh nebottičnikih New Yorka. Ta nenadna in nenapovedana kontrola, ki jo je nazval nevorški tisk »nebottičniška racija«, je imel svojo predigro v korupciji. Pred štirimi tedni je neka tvrdka, ki je bila najala za svoje pisarne prostore v 36. nadstropju novega nebottičnika v Manhattanu, obvestila gradbene oblasti, da se so njene pisarne med nevihto hudo gugale in sicer tako močno, da je dobila neka dama v njih celo morsko bolez. Tvrda je pripomnila, da je sprejel upravitelj nebottičnika prijavo zelo čudno. Gradbeni urad je poslal v nebottičnik svoje uradnike in res se je izkazalo, da se vrščki nebottičnika med viharjem petkrat bolj gugajo, kakor je z gradbenimi predpisi dopuščeno.

Po tej ugotovitvi so morali **vsa višja nadstropja nebottičnika takoj izprazniti.**

Uvedena je bila seveda preiskava, da se doseže, kako je bilo mogoče, da gradbeni urad pri kolavdaci nebottičnika ni opazil tega nedostatka. Izkazalo se je, da je bil pristojni uradnik v zvezi z vsemi arhitekti, ki jim je dovoljeval graditi proti vsem predpisom, saj so bile stavbe cenejše in da je lahko on več spravil v žep. Gre za mnogo visokih stavb, zgrajenih v letih 1927 do 1930. Oblasti so se seveda zachele zanimati za dotedčnega uradnika in kmalu so mu prišle do živega. Za uslužbo, ki jih je delal arhitektom, je dobil mož

v 18 primerih 70.000 dolarjev (skoraj 4 milijone Din našega denarja). Oblasti so pa prepričane, da je spravil uradnik gradbenega urada pri teh maniacijah še mnogo več. Preiskava proti njemu je pa pokazala tudi velike nedostatke v gradbeni službi Newyorka tako, da je državni zastopnik odredil temeljito preizkušnjo in pregled vseh v zadnjih letih zgrajenih poslopij, ki imajo nad 28 nadstropij. Takih nebottičnikov je zdaj v Newyorku več sto.

Generalna kontrola novih nebottičnikov je imela presenetljiv uspeh. Izkazalo se je, da so zgradili 17 nebottičnikov tako slabo, da jih bo treba **do tal ali pa vsaj do polovice podreti.** V vseh teh nebottičnikih so morali takoj izprazniti gornja nadstropja. Ostalo pa ni pri tem varnostnem ukrepu, kajti vest o nesolidnosti novih nebottičnikov se je hitro razširila med stanovalce vseh nebottičnikov in ljudje so začeli trumoma bežati z njih. Posledica te splošne panike je pa bila, da so mnogi stavbniški, ki so nameravali graditi nove nebottičnike, svojo namero opustili in sklenili zgraditi samo nižja poslopja. Gradbeni urad je ugotovil, da je **pri dobrini polovici newyorških nebottičnikov za celih 50 odstotkov večje guganje** vrha nego je dopuščeno po stavbnih predpisih. Ta vest se je bliskoma raznesla po mestu in zdaj vse kaže, da se obetajo nebottičnikom slabčasi navzric zatrjevanje graditeljev, da so nebottičniki vedno solidnejši in zanesljivejši. Ljudje graditeljem pač ne verjamejo več, ker je spravil uradni pregled nebottičnikov na dan tako presenetljive in tudi nevarne nedostatke.

Kako dolgo naj spimo

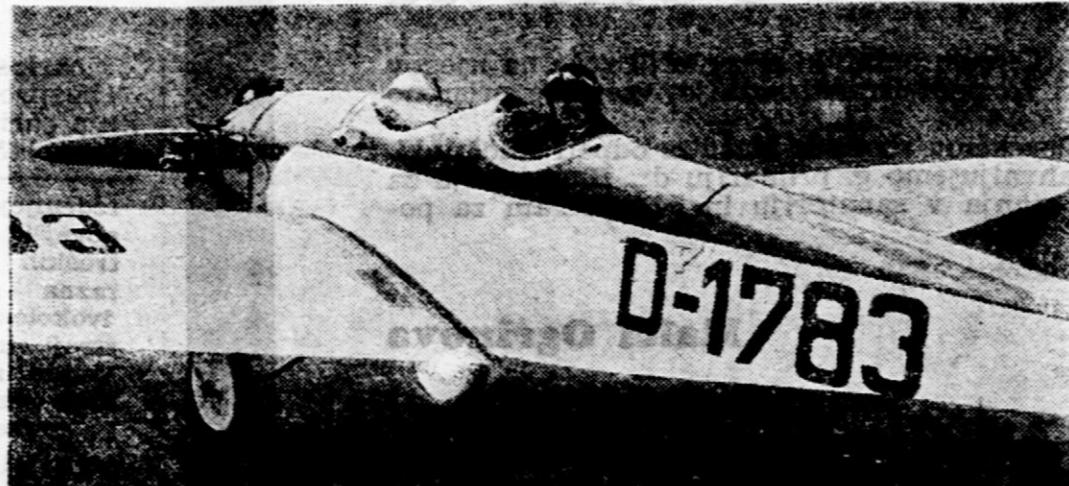
Zdravniki se dolgo niso mogli zediniti v mnenju, koliko ur spanja potrebuje normalen zdrav človek. Saj so na svetu ljudje, ki so po 4 urah spanja bolj sveži in sposiči, kakor drugi, ki spe 8 do 10 ur. Nekateri ljudje lahko več noči zapored krokajo, pa se jim prav nič ne pozna, drugega pa omaja že ena noč tako, da se komaj drži na nogah. So tudi ljudje, ki se njih spanje ravna po letnih časih. Pozimi morajo spati dolgo, poleti jih pa zadostuje samo nekaj ur ali narobe.

Ni torej nobenega zanesljivega merila, po katerem bi mogli odgovoriti na vprašanje, kako dolgo naj spimo. Venadar so pa zdravniki na podlagi mnogih opazovanj ugotovili, da mora spati 25 let star človek 7 ur 25 minut na dan. V 45. letu si mora človek privoščiti že malo več spanja. V teh letih je najbolje, če trajanje spanja 25 minut delj, kakor v mlajših letih. Še starejši ljudje pa morajo spati 8 do 10 ur, če hočejo svojemu organizmu dobro.

Angleški lord – komunist

V Londonu imajo lorda, ki se hudo dolgočasi in uganja razne vragolije, da si vsaj nekolič pregaanja dolgač. Lord Switling je prejadral zdaj komunistom in namerava odpotovati v Rusijo. Njegova pripadnost h komunistični stranki bo pa najbrž trajala tako dolgo, kakor so trajale vse njegove dosedjanje muhe in prismodravje. Rodinka Switling spaša med najbogatejše židovske rodbine v Londonu. Oče sedanjega pustolovca je bil zelo pobožen, sin mu pa v tem pogledu še daleč ni podoben. Vrgel se je na sport in da bi svoje sorodnike še bolj razkačil, se je poročil z 10 let starejšo strojepisko, ki ni niti lepa, niti bistre glave. Zakon ni bil srečen in lord Switling se je začel kmalu zanimati za podgane in miši. Če ima Rothschild v Parizu zbirko bolh, zakaj bi ne mogel imeti Switling v Londonu zbirke podgane in miši, ki so mu jih pošiljali od vseh

Zagoneten letalec nad Rimom

Pariški »Oeuvre« priobčuje oporočno letalo Bosisa. Letalec je sam napisal na oporočno »Zgodba moje smrti.« V nji piše, da je hotel že 13. junija odleteti nad Rim in metati protifašistične letale, pa se mu ni posrečilo. Tazkot se je dvignil na angleškem letalu v francoškem mestu Cannes, pa se je moral na Korziki spustiti, kjer je letalo pustil in pobegnil. Da vide svojim pregašnjalcem, je postal vratr v nekem pariškem hotelu, kjer se je pripravljal na polet nad Rim. O svojem poletu z dne 3. oktobra, ki se je v polni meri posrečil, piše Bosisa: »Preletim Korziko in otok Monte Christo v višini 4000 m. Zadnjih 20 km se bom polagoma spuščal in ob 8. zvezde bom nad Rimom. Moje letalo preleti na uro samo 150 km, Mussolinijeva letala pa 300 km. Mussolini ima 900 letal in vsa so dobila povleje, naj s strojnimi puškami zbijajo na tla vsako sumljivo letalo. Računam s tem, da me bodo Mussolinijeva letala pričakovala. Tem bolje! Mrtci bom lahko storil za našo skupno stvar še več, kakor bi storil, če bi ostal živ.«

koncev in krajev sveta.

Od podgan in miši je prejadral k filmu. Baje je pokazal kot režiser celo nekaj nadarjenosti in nekaj časa je bil asistent slavnega filmskega režisera Eista. Film, ki ga je pomagal izdelovati, pa so oblasti v Angliji prepovedale. Zdaj je preseljal h komunistom in namerava baje naročiti v angleških strojnih tovarnah velik in po najnovejšem sistemu izdelan traktor, da ga podari sovjetski Rusiji k 15-letnici boljševiške revolucije. V Londonu pa ne verjamajo, da bi ostal lord Switling dolgo pri komunistih in plemiči sklepajo celo visoke stave, kako dolgo bo Switling vzdržal v komunistični stranki. Glavno je seveda, da imajo bogati aristokrati senzacijo in zabavo, ki si jo navzdržajo padcu angleške valute lahko privočajo.

Gospa Whronce iz Noyelles-sous-Lens, ki je povila tri zdrave deklece. V Franciji so trojčki mnogo večja senzacija kakor pri nas.

Mrlje je skrunil

Finsko javnost razburja misterijozni primer skrunitve grobov. Gre za grobovja Saarenheimia v mestecu Malm blizu Helsingforsa, ki je bil te dni areterian, ker je oskrnul več grobov odnosno mrljev. V nekem starem vodniku so našli dele človeškega trupla in policija je takoj domnevала, da izvirajo s pokopališča. Začela je opazovati grobovja in kmalu je ugotovila, da hodi ponos v mrtvašnicu. Napravila je pri njeni hišni preiskavo in našla fotografije nekih deklinskih trupel. Grobar je obešal trupla mladih deklec na steno, da jih je lažje fotografiral.

Policija je uvela strogo preiskavo in na dan so prišle grozne stvari. Grobar je oskrnul okrog 30 mrljev, ki jim je odsekal roke, noge in nekaterim celo glave. Na vse vprašanja, zakaj je to storil, je mož molčal. Na njegovem domu pa so našli pisma, ki pricajo, da je Saarenheimo član neke tajne angleške sekte, ki se imenuje »Panacea« in ki potrebuje za svoje ceremonije dele človeških trupel. Saarenheimo je zelo poboven mož, zdi se pa, da v njegovih glavi ni vse v redu. Pri njem so našli tudi slike, ki kažejo, kako je častil mrljev in počel z njimi razne ceremonije.

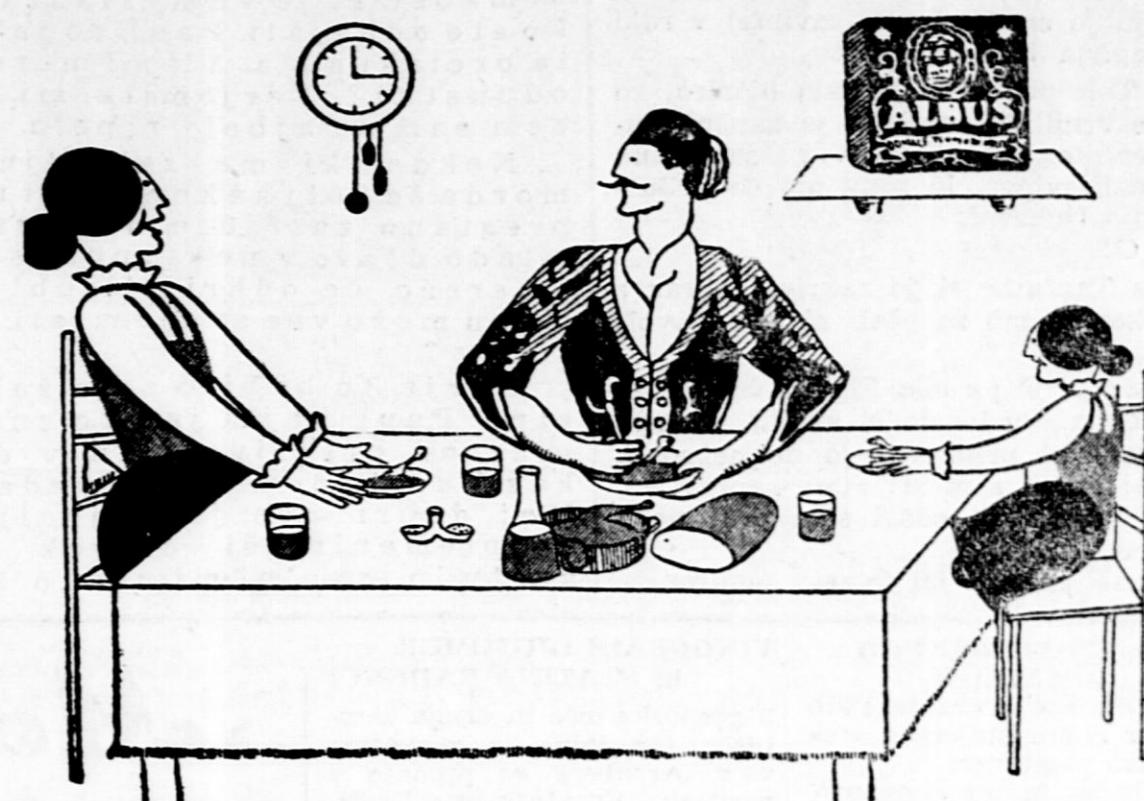
23 let po nedolžnem v ječi

V Ameriki imajo zoper velik škandal z justično zmoto in zoper je javnost zelo razburjena in ogorčena, kar pa seveda na komodnost ameriških sodnikov in zakonov ne bo prav nič vplivalo. V mestu Chester v državi Illinois so izpostili te dni iz ječe nekega Jesse Lucasa, ki je sedel celih 23 let zaradi umora, čeprav ga ni nikoli zagrešil. Šele zdaj je prišla resnica na dan in nesrečneža so izpustili. Pravi morilec je namreč na smrtni postelji zločin priznal in Lucase je bil s tem rešen.

Zupan Lucasovega rojstnega kraja je sprejel po nedolžnem trpečega svečano pred vrati kaznilnice in ga odpeljal domov. Farmar Pond je na smrtni postelji zločin priznal, da je pred 26 leti umoril.

En dan iz življenja Špelice

4. Kosilo Ob uri točno mizo pogrnita.
Potem z družino mirno je kosila.
Prav dobro gre obed vsem skupaj v slast.
„Oprano vse je“, dē, „res Albus-Milo čast“

Hišni red se niti tedaj ne spremeni, ko je dan velikega pranja. Okusno kosilo je gotovo ob pravem času, kajti vi veste, da je za Vaše perilo vporabila perica samo Albus-Milo, ki je jamstvo, da se izvrši pranje brez motnje. Ako polagate važnost na to, da bo Vaše perilo ne samo čisto in belo, temveč da bo imelo tudi prijeten vonj, potem uporabljaljte

Albus terpentinovo Milo

ril mladega trgovca z živino Showalterja. Tudi Lucasova mati je bila takrat po nedolžnem obsojena, ker so oblasti misile, da je sinu pomagala pri umoru, toda obravnavna proti njej je bila revidirana in na ponovni obravnavi je bila oproščena.

M. Musanov, notranji minister v Malinovi vladi, je sestavil novo bolgarsko vlado.

Dražbena ura

Doslej si dražbe brez tručka in hrušča nismo mogli mislit, saj so morali kričati dražitelji in kupci, ker je bila to pač stara navada. Večkrat pride na dražbi tudi do prepirov. Nedavno se je pojavila na svetovnem trgu tako zvana dražbena ura, ki odstrani iz dražbenih dvoran ves truč in hrušč, če bo splošno uvedena. Ta čudna ura ima velik urnik z dvema vrstama števil od 1 do 100 in od 1 do 25. Na urniku so majhna polja, ki se dajo od zadaj razsvetliti, na njih pa številke podenih sedežev. Kazalo na električni pogon drsi od številke do številke in se lahko na poljubni številki ustavi.

Dražitelji postavljajo kazalo na najvišjo izklicno številko določenega predmeta, potem ga pa pusti drseti preko nizkih cen. Na vsakem sedežu, na katerem sedi kupec, pa je poseben gumb, da lahko kupec nanj pritisne, kadar hoče povedati, da ponuja toliko, kolikor kaže kazalec na urniku. Kazalec se ustavi in na urniku se razsvetli polje s številko kupčevega sedeža. Če je prodajalcu ta cena

Dr. Schacht, znani nemški nacionalist, je sestavil novo bolgarsko vlado.

Tajna Hitlerjevega poseta

All je segel Hindenburg Hitlerju v roko tako ali takto. (Lidove Noviny, narusal O. Sekora)

Vampirji velemesta

Roman

— Ali vas smem vprašati kakšne? Paul je zmagovalno zaviljet v roki list papirja in odgovoril:

— Tole pismo mi je dala hišnica, ko sem se vrnil. Prinesel ga je bančni služba. Uganite, kdo mi piše... Gospodica Flavia Rigelova, ki prav nič ne prikriva svoje ljubezni.

— O!

Oče Tantaine si je zakrival obraz z roko, ker se mu za očali ni zdel dovolj zakrit.

— Snoči je pa bila Flavia hladna in nedostopna. Pa ne da bi mislili, da sem si prizadeval pripraviti jo do nežnosti. Kaj še! Misil sem si: »Čas zapravljaš, dušica moja,« in odšel sem prej nego običajno.

Lagal je, kajti bil je zelo nemiren.

NA STRELISCU POD ROŽNIKOM

krvave domači in kranjske klobase ter dobra štajerska vina. Na obilen poset vabi gostilničar Stefan Antonovič.

PECI NA ZAGOVINO najboljšega sistema in zelo trpežne razpoložitve na osmednevno poskušnju tvornica R. Jakelj, Slovenjgradec. 2874

GOSPODINJA (GOSPA) srednjih let, dobra kuharica, vajena gospodinjstva v boljši hiši (četudi še ni služila) — se isče za boljšo hišo v notranjosti Srbije. Ponudbe s sliko na naslov: Teocomp, Zagreb, Jurčevca ulica 8. 2373

MODNI SALON

Cenjenim damam vladljuno naznanjam,
da sem se preselila v Šelenburgovo
ulico štev. 7, I. nadstr.

(Jadransko podunavsko banko) ter izgotavljam vse vrste
damskih oblek, plaščev in kostumov.

Točna postrežba.

Se priporoča.

Rozalija Bazanella

MORSKE RIBE

Sezija finih rib v veliki izbiri. Purani in piščanci na razne načine. — Vina prvorstna, fini letenji mošt. Cene nizke.

OPERNA KLET, GLEDALIŠKA ULICA 2 — LJUBLJANSKI DVOR, KOLODVIORSKA ULICA 28

2864

Prav mehkó in brez skrbí
na teh preprogah se sedí!

PREPROGE

VSEH VRST IN VELIKOSTI!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

**Najboljši
brnski blagovi**
Zajamčeno čistovoljene
moške in damske blagove
zadnjih novosti za
jesensko in zimsko sezijo
razpošilja starorenomirana zalogaj tvornice suknja

SIEGEL - IMHOFF, BRNO
Palackého tr. 12, Češkoslovaška.

Največja izbira — Najniže tvorniške cene. — Najsolnejša izvršitev vseh naroci. — Na zahtevo vzorce
zastonj in poštne prosto.

— In prav sem storil, — je nadaljeval. — Ubogo dekle! Čuje, kaj mi piše. Popravil si je lase, zavzel bojno pozvo in začel citati:

»Ljubi prijatelj!

Včeraj sem bila slabe voje in zdaj mi je žal. Vso noč nisem mogla zatisniti oči in neprestano sem mislila na brdkost, ki je Vam zrila iz oči, ko ste odhajali. Paul, to je bila preizkušnja. Ali im morete odpustiti? Verjemite mi, da sem sama najbolj trpela.

Nekdo, ki me zelo ljubi, morda še bolj kakor Vi, mi ne prestano zatrjuje, da spravi mlado dekle v nevarnost svojo srečo, če odkrije ljubljene nemu možuves svoje misli. Je to res?

Gorje, to bi bilo zelo žalostno, Paul, kajti jaz ne znam ničesar prikrivati. In v dokaz Kaz Vam hočem vse povedati. Moj dobri oče je najboljši, najplemenitejši človek na svetu in izpolni mi vsako že-

ljo. Prepričana sem, da bitudi prošnje Vašega prijatelja dr. Hortebiza ne odbil. Prepričana sem, da bi uslišil mojo prošnjo, če bi ga o pravem času prosila...«

— In to pismo vas ni ganilo? — je vprašal oče Tantaine.

— Odkrito rečeno da. Le pomislite: tu gre za milijonsko doto.

Pri teh besedah je planil stari sodni eksekutor tako srdito pokonci, da je Paul prestrašeno odškočil. Toda pogled dr. Hortebiza ga je pomiril.

— Ce bi le pomisli, kaj govor, — je zamrmljal; — kaj ko bi te besede ne bile golo širokoustence?

— Saj je ta učenec! — je priporabil zdravnik smeje.

Tantaine je stopil k Paulu. Položil mu je široko roko na glavo, rekoč:

Nikoli ne zveš, dečko, kaj je storila zate gospodica Flavia.

Te besede so vplivale na Paula tem bolj, ker ni mogel razumeti, kaj pomenijo. Toda še predvsi je opomogel od presenečenja in vprašal očeta Tantaine, kaj je hotel reči, je slednji premašal svojo trenutno ginjenost. Hladno se

je poslovil, potegnil za seboj zdravnika in odšel kakor človek, ki beži pred neprijetnim pojasnilom.

Na boulevardu se je pa stari sodni eksekutor naenkrat ustavil in potegnil iz žepa veliko srebrno uro.

— Ura je že štiri! — je vzkliknil.

— Kako hiti čas! Moram te zapustiti, niti minute ne smem več zamuditi.

— Toda drevi se vidiva, a?

— To je malo verjetno. Namenjen sem v neko restavracijo na zunanjih boulevardih.

Zdravnik ga je debelo pogledal.

— O, ne za zabavo, o tem si lahko prepričan! — je priporabil starec. — Drevi imam sestanek pri Turku s tem falotom Totom. Tam moram poiskati Karolino, ki pozna tajno rodu Campodenca. O tem sem trdno prepričan. Karolino je premetena in ne govorja rada, ker se najbrž boji strašnih groženj; obožujeja pa dober požirek in vrag naj ne vame, če ne najdem likerja, ki ji bo razvezal jezik. Torej na svidenje jutri!

Mudi se mi!

XXVI.

Podjetnemu očetu Tantainu se je res mudilo, kajti sicer bi ne bil najel iz-

voščka in mu obljudil pet frankov napitnine, če se bo pozuril.

Najprej se je da! odpeljati na vogal Rue Blanche in rue de Douai. Izvoščku je naročil, naj ga počaka, in urnih korkov je odšel v srečno hišo, kjer si je bil mladi de Gandelu spletel gnezdec ljubezni.

Mimo hišnika je šel kot da je v hiši doma in krenil naravnost v razkošno opremljeno stanovanje, kjer se je bila Roza izpremenila v Zoro de Chantemille. Pozvani je in moral je dolgo čakati, predno so mu odprli. Slednji so se odprla vrata in na prag se je pojavilo krepko dekle žarečih lic. Bila je Zorina kuharica, tista Marie, ki je bila prinesla Mascaretu enajst frankov v plačilo dolga.

— Ah, oče Tantaine prihaja kot našč! — je vzkliknila radostno.

— Pst! — ji je požugal starec s prstom.

— Ah, zakaj bi morala govoriti tiho?

— Če bi vas slišala milostiva, bi utegnila priti...

Kuharica se je zasmajala.

Mali oglasič

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znankah Za odgovor znankol — Na vprašanje brez znanke ne odgovarjam. Najmanjši oglas Din 5 —

ENGLISH LESSONS
Miss Farler, Dvojakova ulica 3/I.

2875

NA OBROKE

lahko kupite kar potrebuje skoraj v vsej vijolični Ljubljanskih trgovinah s posredovanjem Kreditne zadruge ujetajnih trgovcev v Ljubljani. Cigaletova ulica 1 (pri sodniji).

93/L

URE POPRAVLJA

renovira — večletno jamstvo — Fran Korošec, urar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 55/L, vhod Vidovdanska cesta št. 1.

2849

GOSTILNO

Z OSEBNO PRAVICO vzame v najem ali na račun zakonski par brez otrok. Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod šifro »Prometen krajek.«

2849

500 DINARJEV TEDENSKO

plačamo zgrovornim osebam s številimi poznanstvi Perssons, Ljubljana. Poštni predel 307. — Znamko za odgovor!

86/L

SADNA DREVEŠA

samo zanesljive pravvrstne sorte za jesensko ali spomladansko saditev si nabavite takoj pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 3/I. — Zahnitevje cenik.

2857

VELIKO IZBIRO DAMSKIH KLOBUKOV

po nizkih cenah dobiti v modernem salonu Pavla Ogrinc, Miklošičeva cesta 28. — Sprejemajo se vsakovrstna popravila; žalni klobuki vedno v zalogi.

2819

Vsem

interesentom na znanje!

Naročilnice za srečke državne razredne loterije za novo kolo bomo priložili »Jutru« dne 31. t. m. Žrebanje v I. razredu se bo vršilo dne 19. in 20. novembra. Preskrbljeno je, da si bo vsakde lahko kupil našo srečko, klub temu, da jih bo zdaj pol manj. — Zunanje kupovalce srečk prosimo, da z naročili počakajo na naše naročilnice.

Zadružna hranilnica r. z. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

ki so spremili

FRANCETA OGRINA

na njegovi zadnji poti, vsem onim, ki so položili rože na njegov grob, vsem onim, ki so nam izrazilo sožalje, vsem se prisrčno zahvaljujemo.

Iskrena hvala Pevskemu zboru iz Most za odpeti žalostinki. Enako se iskreno zahvaljujemo g. primariju dr. Blumauerju za lajšanje njegovega stanja v sanatoriju in č. sestram za posrebo.

Ljubljana, 15. oktobra 1931.

Dušan Ogrin

Malči Ogrinova

je poslovil, potegnil za seboj zdravnika in odšel kakor človek, ki beži pred neprijetnim pojasnilom.

Na boulevardu se je pa stari sodni eksekutor naenkrat ustavil in potegnil iz žepa veliko srebrno uro.

— Ura je že štiri! — je vzkliknil.

— Kako hiti čas! Moram te zapustiti, niti minute ne smem več zamuditi.

— Toda drevi se vidiva, a?

— To je malo verjetno. Namenjen sem v neko restavracijo na zunanjih boulevardih.

Zdravnik ga je debelo pogledal.

— O, ne za zabavo, o tem si lahko prepričan! — je priporabil starec. — Drevi imam sestanek pri Turku s tem falotom Totom. Tam moram poiskati Karolino, ki pozna tajno rodu Campodenca. O tem sem trdno prepričan. Karolino je premetena in ne govorja rada, ker se najbrž boji strašnih groženj; obožujeja pa dober požirek in vrag naj ne vame, če ne najdem likerja, ki ji bo razvezal jezik. Torej na svidenje jutri!

Mudi se mi!

XXVI.

Podjetnemu očetu Tantainu se je res mudilo, kajti sicer bi ne bil najel iz-

SPALNICE

smrekove, poljubno pleskane za ceno Din 2600. — Kompletne in iz trdga lesa politirane od Din 5.700. — naprej ima stalno v zalogi in izvršuje po naročilu

Pohištveno mizarstvo ANTON BIZOVIČAR, Glince Cesta II/1 pri Ljubljani (postajališče cestne železnice)

BUKOVA DRVA TRBOVELJSKI PREMOG

pri tt.

„KURIVO“

LJUBLJANA, Dunajska cesta štev. 33

(na Balkanu)

Telefon 34-34

Klavirji!
pianini
Kupujte na obroke
od Din 400.—